

Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar

2023 - 2027

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	2024-03-19 § 60
Ersätter tidigare version	2023-11-28 § 237
Gäller för	KS och nämnder
Diarienummer	KS-2023-833

1.1 Syfte och mål.....	1
1.2 Giltighet, ansvar och förvaring.....	1
1.3 Viktiga begrepp	1
2. Grundprinciper för kommunens krisledningsarbete.....	3
2.1 Ansvars-, likhets- och närhetsprinciperna	3
2.2 Geografiskt områdesansvar	3
2.3 Mål för kommunens krisledning	3
Inriktningsmål	3
Verksamhetsmål	3
3. Östhammars kommuns krisorganisation	4
4. Ansvar och roller inom Östhammars kommun	4
4.1 Kontorens krisledning	4
4.2 Tjänsteperson i Beredskap (TIB).....	4
4.3 Inriktning och samordningsfunktion	5
4.4 Stabsfunktion.....	6
Stabschefens roll är central och ska bland annat:.....	6
4.5 Kommundirektör	7
4.6 Krisledningsnämnd.....	7
4.7 Kommunstyrelsen.....	8
5. Kriskommunikation.....	8
6. Lokaler och teknisk utrustning.....	8
7. Östhammars kommuns externa resurser.....	8
7.1 POSOM- Psykiskt och socialt omhändertagande.....	8
7.2 Frivilliga resursgruppen (FRG).....	9
7.3 Räddningsvårn.....	9
7.4 C-sam nätverk	9
Bilaga 1 omfattas av sekretess.....	9
Innehåll.....	9

1. Inledning

1.1 Syfte och mål

Denna plan beskriver hur Östhammars kommun ska organisera, leda, samordna, samverka och kommunicera vid samhällsstörningar och höjd beredskap, på central nivå.

Denna plan följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ”Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar”. Där finns ett gemensamt uttryck *samhällsstörningar* för alla delar av hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Begreppet samhällsstörning eller störning kommer fortsättningsvis att användas i dokumentet.

Planen syftar till att ge en övergripande beskrivning och information till tjänstemän, politiker, samverkande aktörer samt allmänheten gällande Östhammars kommuns hantering av samhällsstörningar. Som operativt stöd finns rutiner och checklistor för olika funktioner i krisorganisationen.

Denna plan kompletteras av motsvarande planer för hantering av samhällsstörningar för de olika nämnderna och bolagsstyrelserna i kommunen. Dessa planer fastställs av respektive nämnd och bolagsstyrelse.

1.2 Giltighet, ansvar och förvaring

Planen fastställs för varje ny mandatperiod av Kommunstyrelsen

Planen ska löpande ses över och vid behov revideras under pågående mandatperiod

Bilagor till planen och dessas revidering fastställs av Kommundirektör/KFLG

Denna plan är en reviderad version av Kommunstyrelsen antagna *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*, 2023-11-28

Kommunförvaltningen genom beredskapsfunktionen ansvarar för att planen och tillhörande dokument revideras. Det operativa stödet i form av rutiner och checklistor ska även de regelbundet uppdateras.

En aktuell version av planen ska finnas utskrivna på kommunens krisledningsplats

- Planen exklusive operativa stöddokument ska publiceras på Östhammars kommuns websida och intranät

1.3 Viktiga begrepp

Samhällsstörning är ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser, krig och annat som innefattar samhällsskydd och beredskap och som hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

Samhällsviktig verksamhet avser verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället

Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad störning i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna minimeras

Kärnteknisk händelse avser en olycka på ett kärnkraftverk. Om en kärnteknisk händelse inträffar samordnas händelsen av Länsstyrelsen Uppsala län. I såväl lag som förordning uppdras åt Länsstyrelsen att upprätta ett program för räddningstjänsten, vilket skall enligt 4 kap 21 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor hanteras enligt följande: *”En länsstyrelse ska, efter att ha låtit berörda myndigheter, kommuner och regioner yttra sig och i samverkan med länsstyrelser i närliggande län, upprätta ett program för räddningstjänsten”*. Det programmet innefattar även organisation, skyddsåtgärder och sanering m.m. Kommunen ser till att upprätthålla verksamheter utifrån länsstyrelsens fattade beslut.

Vid kärnteknisk händelse ska kommunen bland annat:

Sammankalla krisledning

Samordna kommunala insatser

Samordna information till allmänheten

Höjd beredskap är ett samlingsbegrepp för nivåerna skärpt beredskap och högsta beredskap. *Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* fastställer att det svenska beredskapssystemets tre grundprinciper; ansvar-, närhet- och likhetsprincipen även gäller vid höjd beredskap. Regeringen kan fatta beslut om höjd beredskap om Sverige är i krigsfara enligt *Lag om totalförsvaret och höjd beredskap (1996:1470)* i syfte att höja Sveriges försvarsförmåga. Denna plan beskriver bland annat ledningsansvaret under höjd beredskap vilket tilldelas kommunstyrelsen. Östhammars kommun övergår till sin krigsorganisation om regeringen fattar beslut om allmän tjänsteplikt eller om högsta beredskap råder.

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Vid högsta beredskap råder totalförsvaret och all samhällsviktig verksamhet ska då bedrivas.

Kontinuitetsplanering är beredskapsplanerna för verksamheterna i Östhammars kommun. Planerna beskriver sårbarheter, beroenden och påverkan på verksamheten vid störningar. Kontinuitetsplaneringen beskriver även *hur* verksamheten ska fortsätta fungera vid störning och vilka åtgärder som ska vidtas. Verksamheternas kontinuitetsplanering är grunden för beredskapsarbetet i Östhammars kommun. Det är beredskapsfunktionen som stödjer verksamheterna i sin kontinuitetsplanering och samordnar det arbetet i hela kommunen.

Inriktning är orientering av tillgängliga resurser mot formulerade mål. Inriktning är en effekt av ledning och/eller samverkan hos de resurser som hanterar samhällsstörningar. Varje aktör har alltid en egen inriktning. När flera aktörer samverkar tillsammans finns det även aktörsgemensam inriktning.

Samordning är anpassning av aktiviteter och delmål så att tillgängliga resurser kommer till största möjliga nytta. Samordning är en effekt av ledning och/eller samverkan hos de resurser som hanterar samhällsstörningar. Samordningens syfte är att stärka aktörers möjlighet att bistå varandra och minska risken för att aktörerna hindrar varandras uppdrag.

Ledning är den funktion som, genom att en aktör bestämmer, åstadkommer inriktning och samordning av tillgängliga resurser. Ledning förknippas ofta med hierarkier och enskilda organisationer men kan också ske i aktörsgemensamma situationer. Ledning kan grundas i mandat (juridisk grund) eller i överenskommelse (social grund).

Samverkan är den funktion som, genom att aktörer kommer överens, åstadkommer inriktning och samordning av tillgängliga resurser.

2. Grundprinciper för kommunens krisledningsarbete

Sveriges regering har definierat följande övergripande mål med samhällets beredskap:

- Värna befolkningens liv och hälsa
- Värna samhällets funktionalitet och
- Värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter

2.1 Ansvars-, likhets- och närhetsprinciperna

Vid uppkomna störningar eller fara för sådana är Östhammars kommuns intention att så långt och länge som möjligt, tillämpa det svenska krishanteringssystemets tre grundprinciper:

- **Ansvarsprincipen:** Den som har ansvaret för en verksamhet under normala förhållanden har samma verksamhetsansvar om en samhällsstörning uppstår
- **Likhetsprincipen:** Under en samhällsstörning ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas på samma plats som under normala förhållanden
- **Närhetsprincipen:** En samhällsstörning ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga

2.2 Geografiskt områdesansvar

Kommunen ska inom sitt geografiska område verka för att:

- Olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
- De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en samhällsstörning samordnas
- Information till allmänheten under samhällsstörningar samordnas

2.3 Mål för kommunens krisledning

Inriktningsmål

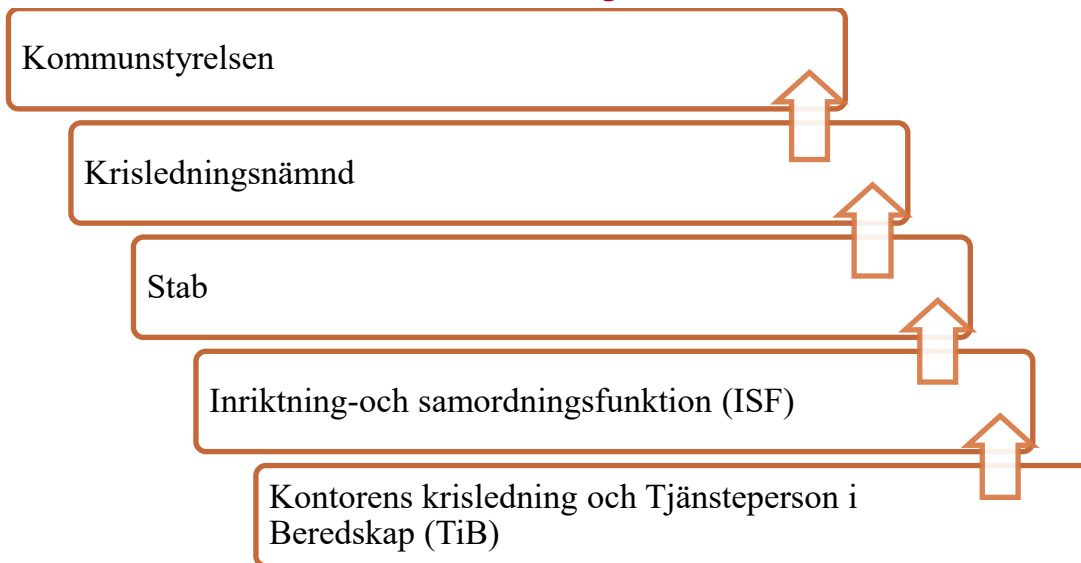
Kommunen ska vid samhällsstörningar och höjd beredskap kunna arbeta på ett effektivt sätt för att de som befinner sig i kommunen ska uppleva största möjliga trygghet och säkerhet.

Verksamhetsmål

Kommunens krisledningsorganisation (Inriktnings- och samordningsfunktion, stab samt krisledningsnämnd) har som riktpunkt att inom 2 timmar vara så organiserad att den är beslutsmässig.

Krisledningsorganisationen ska vara förberedd för insats genom utbildning och övning en gång per år.

3. Östhammars kommuns krisorganisation

4. Ansvar och roller inom Östhammars kommun

4.1 Kontorens krisledning

Alla kontor ska planera sin beredskap (verksamheternas kontinuitetsplanering), både för mindre omfattande och för större störningar i verksamheten. Kontoren ansvarar för att upprätta en krisledning för varje enskilt kontor. Det ska finnas uttalade rutiner för hur och när krisledningen ska aktiveras, dessa ska uppdateras löpande. Varje kontor ska ha en i förväg bestämd ledningsplats som är utformad med den utrustning som anses nödvändig. Kontorens krisledning kan initiera ISF (Inriktning- och samordningsfunktion) i samråd med kommundirektör och stabschef om behovet finns. Varje kontor ska dokumentera erfarenheter från händelser som lett till att en central ISF aktiverats. Kontoren och dess ledningsgrupp utövar den operativa ledningen inom respektive verksamhetsområde.

Uppdrag

- Ansvarar för att upprätta en krisledning och skapa rutiner för hur den ska verka och aktiveras
- Ska utvärdera alla händelser som aktiverat krisledningen
- Kontorens ledning ska informera beredskapsfunktionen om händelser inom det egna kontoret
- Verkställa beslut som fattats av: ISF, Stab eller nämnd
- Gemensamt samordna åtgärder och resurser inom sitt verksamhetsområde
- Ajourhålla en krisledningsplan för verksamheten dvs. *kontinuitetsplanera*
- Rekvirera personella och materiella resurser
- Samverka med berörda myndigheter, företag och organisationer
- Ombesörja att personal efter händelse tas om hand på lämpligt sätt

4.2 Tjänsteperson i Beredskap (TiB)

Östhammars kommun har en ordnad TiB-organisation. TiB kan nås under dygnets alla timmar för att omedelbart träda i tjänst. Huvuduppgiften för TiB är att omvärldsbevakning i syfte att preventivt informera verksamhet som kan drabbas av störning och bedöma behovet av initial krisledning. TiB

utes i samråd med säkerhetsskyddschef och kommundirektör. Mer utförliga instruktioner för TiB finns i en separat TiB-instruktion.

När TiB skapat en lägesbild, vidtagit initiala åtgärder och ser behovet av samordnad hantering av händelsen kan TiB initiera ISF i samråd med stabschef och kommundirektör. Beroende på händelse och dess omfattning avgörs vilka verksamheter/funktioner som ska sammankallas till en inriktnings- och samordningsfunktion utöver de fasta rollerna.

4.3 Inriktning och samordningsfunktion (ISF)

ISF är en funktion med fasta roller som aktiveras när behovet uppstår, den aktiveras i samråd med kommundirektör och kommunens stabschef. ISF kan kompletteras med deltagare från berörda verksamheter och aktörer. ISF är Östhammars kommuns initiala och avslutande krisledningsfunktion vid samhällsstörning.

Vid störningens initiala skede har ISF till uppgift att besluta om inriktning för fortsatt hantering av störningen. Om störningen eskalerar eller kräver fler resurser kan kommunen kalla in fler personer och/eller funktioner till ISF eller tillfälligt gå upp i stab. Om hanteringen behöver eskaleras ersätts ISF av stab. När hanteringen av händelsen kan de-eskaleras inaktiveras staben och ISF tar över hanteringen och avslutar arbetet. ISF följer även upp arbetet som pågått tillsammans med de berörda verksamheterna och aktörerna.

Fasta roller och funktioner:

- Stabschef (sammankallande)
- TiB (initialt)
- Kommundirektör
- Beredskapssamordnare
- Kommunikationschef

Dokumentation och rapportering:

Varje insats där ISF har aktiverats ska dokumenteras. Beredskapssamordnaren ansvarar för dokumentationen och upprättande av diarienummer för störningen. Dokumentationen sker skriftligen och sparas enligt särskild rutin. Dokumentationen kan även komma att delas i det nationella webbaserade informationsdelningssystemet, WIS.

Utvärdering och erfarenhetsåterföring:

Efter varje insats där ISF varit aktiv ska en utvärdering göras. Ansvaret för utvärderingen ligger på beredskapssamordnare. Rutin finns för hur och när detta ska ske. Berörda verksamheter ska delges utvärderingen och dess lärdomar.

Avslut av ISF

Vid störningar där ISF har aktiverats men inte krisledningsnämnden är det kommundirektören som beslutar om avslut.

Värdskap för inriktnings- och samordningsfunktion (ISF):

Östhammars kommun måste som geografiskt områdesansvarig kunna vara värd för ISF och stab. Att vara värd för ISF-arbete eller stab innefattar att:

- Se till att det finns tekniska, organisatoriska, personella och fysiska förutsättningar samt uthållighet för inriktnings- och samordningsarbete (sambandsplanering, rutiner, tillgänglig personal med mera)
- Ansvara för att starta aktörsgemensam hantering genom att bjuda in representanter för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser till att delta i eller bidra till inriktnings- och samordningsarbete i dess olika former
- Ansvara för att de handlingar som upprättas hanteras enligt gällande regler för offentlig verksamhet och ansvara för att ”logg” och mötesprotokoll förs. Förmågan att vara värd för inriktnings- och samordningsarbete kan bygga på andra aktörers förmåga att vara stödresurser för inriktnings- och samordningsarbete

4.4 Stabsfunktion

Östhammars kommuns stab aktiveras/tar över arbetet från ISF när störningen har eskalerat, förväntas att bli mycket omfattande eller kommunövergripande under en längre tid. Staben kan ses som kommunens interna ledningsstöd och syftar till att stödja verksamheterna och dess chefer att hantera samhällsstörningen.

Staben består av ett antal olika funktioner i enlighet med natostandard som arbetar med bland annat omvärldsbevakning, omfallsanalyser, kriskommunikation och informationsdelning. Funktionernas huvudsakliga uppgift är att bistå stabens beslutsfattare med underlag och analys, därför har Östhammars kommuns stab befogenhet att fatta beslut om verkställighet. Vid aktivering av krisledningsnämnden övergår stabens ansvar från att fatta beslut till att bistå med beslutsunderlag för krisledningsnämnden.

Stabens syfte är att långsiktigt hantera en allvarlig händelse tillskillnad från ISF som arbetar med störningar som behöver mindre resurser. Staben består av 9st fasta funktioner, funktionerna kan bestå av en eller flera personer. Staben kan öka i omfattning om fler funktioner krävs eller om andra aktörer behöver ingå i staben. Varje aktör som berörs av eller kan bidra till att hantera konsekvenserna av samhällsstörningen kan delta i staben för att tillföra den expertkompetens som krävs för att få ett väl avvägt och underbyggt förslag till överenskommelser om inriktning och samordning.

Stabschef:

Stabschefens roll är central och ska bland annat:

- Vara sammankallande
- Sätta personalen i arbete med de omedelbara åtgärder som måste vidtas
- Hålla stabsoorientering
- Ge staben ett Beslut I Stort (BIS) och inrikta arbetet mot målet
- Uppdatera beslutsfattare om den aktuella lägesbilden
- Samverka och samordna med övriga berörda och samverkandemyndigheter och organisationer
- Bedöma behovet av utökad stab i samråd med beslutsfattare

Fasta roller och funktioner:

- Beslutsfattare
- Stabschef
- Stabssekreterare
- ÖK 1 – Personal
- ÖK 3 – Lägesbild

- ÖK 4 – Logistik och utrustning
- ÖK 5 – Analys och planering
- ÖK 7 – Kommunikation
- ÖK 9 – Samverkan
- Övriga funktioner – Experter t.ex. ekonomi, juridik, IT
- Externa funktioner - ex. POSOM, Frivilliga Resursgruppen

I kommunens rutiner och checklistor för ledning och samverkan beskrivs funktionerna mer i detalj och vem som ansvarar för respektive funktion.

Avslut av stab:

Vid störningar där ISF/stab har aktiverats men inte krisledningsnämnden, är det kommundirektör som beslutar om avslut.

4.5 Kommundirektör

Kommundirektören är beslutsfattare om inte krisledningsnämnden är aktiverad.

Direktören är också föredragande för krisledningsnämnden.

Kommundirektören informerar Kommunstyrelsen om ISF och stabens arbete.

4.6 Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ och tar över beslutsfattandet från ISF/stab om kommunen drabbas av en händelse som avviker kraftigt från det normala. Det kan ske om man står inför en allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. Syftet med krisledningsnämnden är att påskynda beslutsfattandet.

I kommun har krisledningsnämnden samma sammansättning som kommunstyrelsens arbetsutskott. Ordföranden i krisledningsnämnden, eller vid förhinder för ordföranden, vice ordföranden, bedömer om händelsen eller risk för händelse är av sådan dignitet att det föranleder att nämnden ska träda i funktion. Nämnden sammanträder på dag och tid som ordföranden bestämmer. Ordföranden ansvarar för att ledamöterna kallas till sammanträdena.

Ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall därefter snarast anmälas till nämnden.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till samhällsstörningens art och omfattning.

Deltagare i krisledningsnämnd:

I enlighet med kommunstyrelsens reglemente går kommunstyrelsens arbetsutskott in som krisledningsnämnd vid samhällsstörning, nämnden förväntas kunna organiseras inom två timmar.

Krisledningsnämnden består av

- 5 ledamöter inklusive ordförande
- Kommundirektör (föredragande tjänsteman)
- Sekreterare (nämndsekreterare)

Ordinarie deltagare har utsedda ersättare vid frånvaro.

Dokumentation:

Krisledningsnämndens beslut ska dokumenteras och anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde på motsvarande sätt som gäller när fullmäktige delegerat en uppgift till en nämnd enligt 3:15 KL. Det är fullmäktige som beslutar om omfattningen och formerna för redovisningen. Protokoll justeras av ordföranden och ledamot.

Avslut av krisledningsnämnd:

När förhållandena tillåter ska kommunstyrelsen besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

4.7 Kommunstyrelsen

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva enligt *Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*. I de här fallen ska kommunstyrelsen verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten. Beredskapsfunktionen ansvarar för att under mandatperioden utbilda och öva kommunstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning.

Det geografiska områdesansvaret gäller även vid höjd beredskap. I planerna för kommunens krigsorganisation framgår det hur kommunen ska höja sin beredskap och bedriva verksamhet under höjd beredskap 4 § *Förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*.

I den omfattning regeringen i särskilda fall beslutar, får kommunen ytterligare uppgifter under höjd beredskap eller när ransoneringslagen (1978:268) tillämpas.

Kommunerna ska under höjd beredskap hålla länsstyrelserna informerade om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

5. Kriskommunikation

När ISF eller stab är aktiverat övergår kommunikationsansvaret från verksamhet till ISF eller stab. Målsättningen för kriskommunikationen är att alla, allmänheten såväl som personal, snabbt och fortlöpande ska få aktuell, samordnad och korrekt information om händelsen, dess konsekvenser samt myndigheternas hantering av den. Därigenom ska var och en kunna fatta så relevanta egna beslut som möjligt. Vidare går att läsa i Östhammars kommuns Kriskommunikationsplan 2023.

6. Lokaler och teknisk utrustning

Krisledningsnämnden, ISF och stab kan vid behov samlokaliseras till en särskild ledningsplats. Denna ledningsplats samt reservledningsplats är i förväg utrustad med reservkraft. Se bilaga.

7. Östhammars kommuns externa resurser

7.1 POSOM- Psykiskt och socialt omhändertagande

POSOM är en dynamisk grupp som bland annat består av socialsekreterare, chef för myndighet, kontraktsprost i Upplands norra kontrakt inom Svenska kyrkan, kommunpolis, primärvård och samordnare på skola. Ordförande är myndighetschefen men kan ersättas av övriga representanter vid behov. POSOM är en ledningsgrupp som kan öka sin omfattning genom att kalla in medarbetare från

olika verksamheter. POSOM kan aktivera sig själva vid behov men kan även begäras att aktiveras av beslutsfattare. Insatser där POSOM aktiveras är främst händelser där barn, unga och familjer är inblandade.

7.2 Frivilliga resursgruppen (FRG)

Frivilliga resursgruppen är en organiserad grupp som kan bistå Östhammars kommun i hanteringen av störningar och händelser där kommunens resurser behöver förstärkas. Gruppen består av ett antal frivilliga personer som är utbildade i olika kompetensområden. De uppgifter som FRG kan bistå med är exempelvis informationsspridning, agera värdar vid en trygghetspunkt och nödvattentank, servicetjänster och psykologiskt omhändertagna personer i behov. FRG kan även hjälpa kommunen att organisera frivilliga under en insats.

7.3 Räddningsvärn

I Östhammars kommun finns räddningsvärn/skogsbrandvärn bestående av ett 40-tal medlemmar från LRF. Värnen finns lokalt på orterna i kommunen och är ett komplement samt en resurs för Uppsala brandförsvaret. Räddningsvärnens syfte är att hjälpa till med brandsläckning, eftersläckning och evakuering av djur.

7.4 C-sam nätverk

C-Sam står för central samordning inom C-län. C-sam består av representanter för kommunerna inom länet, länsstyrelsen, polisen, räddningstjänsten, Region Uppsala, militären, kustbevakningen m.fl. C-sam är en viktig aktör vid händelser som berör flera kommuner i länet och kan larmas in dygnet runt.

Bilaga 1 omfattas av sekretess

Innehåll:

- Ledningsplats
- Alternativ ledningsplats
- Stab